

اورنبورغ
باشقه شهرلوگه
بلاتفریق
بهاسی ۸ موم
سنه لگی ۵
رج آبلغی ۳ موم
اورنبورغ ژورنال
دین و معیشت
ایفون نومر ۲۸۶
هملاب ۲۵ تین

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
وبیعه و صاوات و مساجد ینذکر فیها اسم الله
کثیرا ولینصرن الله من ینصره ان الله لقوی عزیز

زمان تاسیسی ۳۱ دیکابر ۱۹۰۷ سنه

دیکامپست

۱۰۰ نچی سنه دوامی

هفته ده ... یلغه ایلی نسخه نشر اولنور، دینی
علمی و سیاسی ژورنالدر.

بیاراگان بازواری
اوزگارنورگه اداره
اختیارلیدر. باصلهغان
بازولر کیرو قایتارلماز.
مارقه سز خطار قبول
ایدلمی آدرس آلماشتروغه
۶۰ تین آلنور.
آدریسنی آچق
بازولری اوتغله.
آدریسسز مقاله لر
درج ایدلماز.

بره ملام ۲۵ تین

مشایعه

الشیخ محمد مراد المکی جناب لرینگ «مشایعه حزب
الرحمن ومدافعة حزب الشیطان» نام رساله سمی ننگ
۱، ۲، ۳، نچی جزئلری باصلوب چقدی.
رساله موسی بیگی طرفندن میدانه قویلغان
تاریخ ادیان مسئله سمی ورحمت الهیه عمومیتی نظریه
لرینه ردیه اولو املیه تالیفی ایدلوب هرکم ا کلارلق
صورتده یازلغان. معلوم مسئله برلن اعتقادی چوالغان
واو مسئله ده حقیقت نهدن عبارت ایدکنی ا کلاوده
کوگلی تردده اولان تورکی طانیغان گشیلره بورساله فی
برر نسخه اولیرنده توتو لازمدر.
بهالری هر جزئی ۱۵ شیره، پوچته ایله ۱۷ شیره.

صحیفه
t.me/sehifeleribiz
u.u8686@gmail.com

فهرست
توالر
لر تاریخنه غائد
غده ...
ایمی تیوشلی?
ی خبرلر.
ش خبرلری
نبورغ خبرلری

خاتونلرغه جماعت نمازلرینه

یورونی منع

رساله لری کوبله بهم آزلاب صاتیله باشلادی
بهاسی بره ملام ۱۰ نچی قسمی ۲۵. II نچیسی ۳۵ تین
یوزدن کیم آله اوچیلرغه تنزیل.
آدریس «دین و معیشت» اداره سنه.

مسئله

۱۶نچى اولنك بـرنچى مسجد امامى خواجه احمد
امانيول طرفدن سؤالدر :

۱نچى سؤال كتابلرده (مالك ملكا ناما لىصاب نام
وهو اما بالثمنية او السوم اونه تجارة مع الجول فاضل
عن حاجته الاصلية) ديگانك حاجه اصليه دن مرادنى نرسه
اول حاجه اصليه نك مقدارى چيگى نى قدرى نرسه بولا؟

۲نچى سؤال: بر كشى نك حاجه اصليه سندن آرتق
آنچهسى هم حيوانلارى هم تجارة اوچون بولغان مالى
بولسه شول ماللاردن زكوة بېرو واجب بولا ايمدى
(فيما يعملده) يعنى عمل اوچون بولغان حيوانلاردن زكوة
واجب بولامى؟ چونكه آلاردن ده فائده كيلادر

۳نچى سؤال: مختصر كتابنك (ولا فى الصغار الا
تبعاً للكبار ولا فيما يعمل) دى . ايمدى برباى كشيبنك
اونوز بيش باش صغر مالى بولسه اون باش اوگزىنى
صباغ خدمتى اوچون ديب آصراسه قالغانى نصابقه تو-
لماسه ينه شولوق باينك آربا خدمتينه ديب آلوق
قالغان اون ياكه اون بيش باش تويهسى اواسه شو-
لايوق چيگهر اوچون ديب آصران بلاق مالى بولسه
اوشبو ماللر حاجه اصليه گه بتمى ايمدى اوشبو ماللردن
زكوة واجب بولمايى؟

اداره

۱نچى سؤال نك جوابى: حاجه اصليه نى نهستانى (اى
ما يدفع عنه الهلاك تحقيقاً او تقديرًا) ديب تفسير ايره

اول مندىن تحقيقاً با تقديرًا هلاكتنى بياره تورغان
ديهدر. تحقيقاً هلاكتنى بياره تورغانى اوزينك وام
نفسهسى، تورا تورغان بـورطى صوغش فوراللى
اسسبلك و صووقلقدن صاقلار اوچون بولغان كيشى
كبي تقديرًا هلاكتنى بياره تورغانى بورچلى آدم
بيره چكارى كبي چونكه بورچلى كشى اوزىنى
هلاكت كبي حبس قىلنودن صاقلار اوچون
ماندىن بورچنى ادا قىلورغه محتاج بولادر دخبده
اياسبلك كيره كلى اسبابلارى كبي و علم اياسبلك
كبي مونه اوشبو روشده بولغاچ حاجه اصليه كشي
قاراب بولادر علم اهلينه برتورلى هنر اهلينه ايك
تورلى و باشقه لرغه دخبك شولاي اوزينه مناسب
بولادر. توغرىدىن توغرى حاجه اصليه فلان مقدار
ديب چيكلب اوزوب ايتوب بولمى الحاصل كم نيك
نرسه ده اوزندن حقيقه با تقديرًا هلاكتنى بياره تور
بر نرسه گه محتاج بولسه شول نرسه حاجه اصليه
بولادر .

۲نچى سؤال نك جوابى: فيما يعملده يعنى عمل اوچون
آصرالمش حيوانك زكوة واجب تو گل زكوة و
بولورغه اول مالك نما بولورغه كيره ك. نما يا ثمنيه
نيه تجارة ياكه سوم ايله بولادر . بو ما يعملده
هم نيه تجارة نك يوقلفى ظاهر سوم دخبك بوق
سومك اكثر حوله يعنى يلنك كو بره گنك سوتى اوچون
ياكه نسللى اوچون مباح بولغان بـرده او طلانورغه ك

ده مباح بولغان يردە بلكە كوبرە گنك مالنى اوطلا-
ب آصر او يوق بولغان تقدیر دەده سوتى اوچون
نسلنى اوچون بولماغان بلكە خدمتى اوچون بولغان
نك اوچون بوسورتە سوم دە بولمايدىر بناء عليه
بمهل دە زكوة واجب بولمايدىر (ولافى عوامل) در-
مختار ۲ نچى جز ۶. عمل اوچون بولغان حيوان دە
كوة واجب توكل ديمكدر.

۳ نچى سؤالك جوابى: مذکور ماللار حاجه اصليه دن
باشلار دە آلار دن زكوة واجب بولمايدىر صغر مالك
كوة واجب بولمى چونكە صغر مالينك نصابى ارطز باش
ئە بولورغە كيرەك بوسورتە سائمه بولغان صغر
الى بكر مى بيش كنه نصابقه تولاغان بولا شونك
وچون اندىن زكوة واجب بولمى. تويە مالدىن زكوة
واجب بولمى چونكە اول توبىلر عمل اش اوچون
ماضر لنگان سببلى سائمه بولمى شونك اوچون نما
مالدى دە زكوة واجب بولمى. يلقى مالدىن زكوة واجب
بولمى چونكە نية تجارة يوق. (نصاب البقر والجاموس ثلثون
مائة در المختار ۲ نچى جز ۲۴ صغر مالينك
جاموس نك نصابى ارطز سائمه ديمكدر .

(ولا يجب فيما يعمل اى بعد من الابل والبقر والخيول
عمل الاثقال واثارة الارض والركوب وغيرها) فهستانى
تويە صغر يلقى مالدىن بوك طاشو ير سور و آطلانوب
ورو وباشقه خدمتار اوچون حاضر لنگان لردن
زكوة واجب توكل ديمكدر

زيمهستوارغە موند نصوگنى مناسبتمز

صامار غوبير نامى بو گلمە شهر ينك زيمهستوار فندن
بويل كوزدن اعتبارا مسلمانلار ايجون دارالعلمين
ودارالعلمات آچلورغە، قرار بېر لنگان»
«طامبوف غوبير نامى تيمبيكوف شهر بندە ار نچى
آوغوستە مسلمان خلق كامپيتنى نك جيواشى بولدى
مكتب، مدرسە ارنى زيمهستوار دن نامين ايتو چارە-
لر بنه كرىشور گە قرار بېر لدى».

«آوغوست ۱۵ - ۱۷ لرنده مكار ج دە فاضر عبد الله
سليمان تحت رياستندە نېز غارود كو بېر نامى مسلمان-
نلر بنك جيواشى بولدى زيمهستوار دە مسلمان معارف
شعبهسى آچوب آكا مسلمان مدير فويديرو مسئل لورى
فار الوب قبول ايتلدى» طاغن ئلله فايسى اوباز نك
زيمهستوار مى بويل فلان قدر مسلمان مكتبارى آر-
تدر رغە قرار بېردى

مونه مى ومدنى مختار بت اعلان قبلانچا بېك بيشە-
يوب كبتكان شوشى زيمهستوار فعاليتى بر موندك دە نظر
دفندن جلب ايتى دوام ايتمكده بر ياقدىن مسلمانلار،
ملى، مدنى، مختار بت اعلان ايتدك، موند نصوگ او فو
اشلار من منحصر ا ئوز قوامز دە بولاجقى، آكا بر موندك
قاتناشوى بولمايه چق ديب بايرەم باصيار، ايكنچى
طر فندن روسلر قولندە بولغان زيمهستوار مسلمانلار نك
او فو اشلار بنه اولگېدن دە كېكرەك دائر دە مداخل
ايتوب بز نك او فو اشلار من گە اولگېدن دە آر تفر اق
اهميت بېر وب اشلەب باطا. بو غنە دە توكل مى ومدنى
مختار بتكە بعنى مسلمانلار نك او فو اشلار ئوز لار بنه
گنە تعلقى بر اش بولورنە ابك اول قول كوتەر گان
فاضيلرەن، والالار من، جماعت خادملر من طاغن ئلله
كلر من زيمهستوار اچندە مسلمان معارفى اشن باشقارە
تورغان ياكا مدبو بىلر باصارغە قرار لار چ غار ب
باطالار مادامكە بز مى ومدنى مختار بتنى اعلان ايتو

ايله معارف اشمنى بتونلاي ئوز قولامز غه آلدق شولاي بولغاچ زبمستوانك تاتار مكنبلر نك، تاتار دارالعلمين و دارالعلمائيلر بىلەنى اشى بار؟

تاتار نك معارف اشمنه آلكسى پيتر و بچ دحللەشمە. سون ديب قازانغاى بونچى اولارق قول كونەرگان قاضى عبدالله افندى نيز غارودقه باروب آلكسى پيتر و بچنك نظارتى آستنده طاغى نيندى مسلمان معارف شعبه لرى تاسسس ابتهر گه يورى؟ «ملى مدنى مختاريت» ديگان سوز نك معناسن بز آكلامبەز. مە؟ ئالا بولمەسه آلاز آكلامبار مە؟

بز نك آكلامور چە قازانك اوچ اسبزدى مسلمان معارف اشلر ين زبمستوا اوستندن آاوب ملنك ئوز ئوستنە بولكلەندى. زبمستوا حضور بىلەنى: آلكسى پيتر و بچلر نظارتى آستنكغى مسلمان معارف شعبه لرى ۱۷نچى شوالدين اعنبارا ملت طرفندن، خلق طرفندن فسخ ايتلدى. زبمستوا لرغە بولغان موندنصو. كفى مناسبتەز تىك طبى و خاز ايسنوننى مسئلار دە. گنە بولوب فالدى.

بوكون ابك بونچى نوبتدە تـورغان اشلر مازدن برسى دە زبمستوا حضور بىلە بائادان معارف شعبه لرى آچو تو گل بلكە زبمستوا قاراماغانك بولغان مكنبلر نك مەسەبن ئوز قولامز غه آاوب مسلمانلردن چىغان نالو. غار خصوصنك زبمستوا لردن حساب صور او؛ مسلمان مكنبلر بىنە ديب بىلگىلەنگان و بىلەن گەلەنە چك سـرم ايدنى زبمستوا كاصصە سندن مىل كاصصە غە كوچرو؛ زبمستوا حضور بىلەنى معارف ماعور لار مازنى مات مجلسەز نك معارف شعبه سى نك ماعور لگىنە ئەبلە سـرودر. اكر بز بونى بوكوندن اشلى باشلاماساق؛ تاتار مكنب، مدرسە. لرن اولكى شىكالى زبمستوا مسلمان معارف ماعور. رارى ادارە ايتوب اشلى بىر سە بونبچوك مىل و مدنى مختار بىلنى بوكوندن باشلاب عماگە نطىبق بولا؟

مختار بىلەن نك علمبەنە مسلمانلر نك اولارنى طرفندى اشلەنوب باطقان بو فعاليت مىل و مدنى مختار بىلنى و دە چىغارو هبىتنك نظر دقتن جاب ايتىدىمى؟ چى ايتكان بولسە تپوشلى تىبىهلر بىر لىدىمى؟ طبيعى خىر بو قدر.

طبوعائتدە بو حقه بىر نرسە دە كور مەدك. بز نك تخبىنەز چە مىل مدنى مختاريت هبىلنى مسلمانلر باشاگان غوبىر نادەنى زبمستوا لار آرەسە ئوز بىلەك مەم بىر حساب بار. مختار بىلەن نك تەملىك عملەنكە قوبىلدى بىر درجە شول حسابك ئوز لوبى طرفطاب طوراً بو حساب دە زبمستوا طرفندن مسلمانلردن چىولغان نالوغ مسئلە بىر زبمستوا قاصصە سىنە كىرگان نالوغ لار بوكونگە قدر، چىولغان و قىلدىن و ملت آبرماسىنە قارالما سە دە اما طرفقان و قىلدى بىر ملنك حقى ايكىچى سىنە كىتوبىنە زبمستوا ادارە لار كوب اعنبار ايتەدى. مثلاً تىكرى قول اولدىن چىولغان اوچمك صوم آفچە دن گر چە تىكرى قول ئوزى مكنبەكە صوك درجە دە محتاج بولسە دە، كورشى دە كى ابوانوفكە اولىنە اشقول سالودن طار تىهادى. شولاي ايتوب سراج الدين آغاي كسە سندن واسكە ايل وانكە تىبىلە ايتلدى.

زبمستوا دن فايەلنە آماز طوغروسنك بار عىل زبمستوا ادارە لرىنە گنە طبيعى بو كلتە چەك توگان بىر ابوان غرورنى دور نىن ايرلى ئوزلەمى صور او ب كىلگان مسبونلر لار سلسلە سندن يورەكى چىرچوب قانغان بعض بىر تاتار اوللر بىلەن زبمستوا دان چىغان آفچە غە چىر كەو صوبىنە مانىغان آفچە شىكالى ايتوب فورقوب قاچقانلر ين دە بىلەمىز لاكىن موى بهانە ايتوب چىر كەو ايله زبمستوانى ايرىلق قدر آكلى بولغان بىر لار گە بىر لىگان دە ايتەمى ئوتە آلمىبىز. مثلاً بىر خىل اورال - ترو بىسكى زبمستوا مىل ترو بىسكى شەر بىلدىن

اوتوز بیش مک صوم چاماسنک جیوب آغانی حالک
 یسکی شهر بندگی مکتبار گه بوکونگه قدر
 وز بش تبین ده بپر گانی بوقی. تر ویسکی مسلمانار.
 ن جیوانغان آنچهغه فایسی اورص اولینه اشقولا،
 نسه صالحاندر طبیعی آنسن زیهستوا ادار هسندن
 رارغه کبره ک بولا. بوقی فایسی اورص اولینه اشقولا،
 مختاریت فاصصه من طاب طافر ایکانی هر کمه
 م هبئنگ اعانه صور اب ملنکه مراجعت اینگانن،
 بهنگ هر برنگ عبد قر باننگ ایکنچی کوننده اعانه
 لایقن اعلان ایندک، بو اعانه جیو اشینگ موفقیتملی
 لایقن ده ایتنه شبهه من بوقی. فقط زیهستوا فاصصه.
 لغی معارف ایچون طوتیلایق سرمایه مننی
 شلی اور نینه صرف ایتار گه، بو خصوصه
 مال اینهر گه یار اماغانانده ایترب ئونرنی تیوشلی
 ره من. موندنصوکه مختاریتلی نورک - تانار ملتینگ
 تباری زیهستوا فار اماغانده پاشاوی ممکن تو گل بو
 ری طبیعی بر حالدر. بو مختاریت مننی کبسه تورهان
 اشدر. موکا ملی ومدنی مختاریتمنی عمل گه فویو
 هبئنگ ایروچه نظر دقتن جلب اینه من.

احمد تاج الدین

اداره

یوقار وده سو بلنگان سوزار حق وتوغری سوزار
 آنچه کوره «هر ملت» غزیته سندن کوچر لب یارلدی.
 در واقع ملی مدنی مختاریت تور غزب بالفعل اشکه
 لنگان وقت زیهستوا ار چالنه رینه کر وب «فالمق» غه
 با امطو حریتدن فائده انده بلم او مننی مشعر در او
 حاضر کوب برده آوالمرده غی باش ملالار
 یهستوانک آبلق ۴۰ - ایللی صوهینی آشار اوچون
 دن اول خلقن زیهستوا ار غه صانوب فویغانار.
 بعض بر بصیر تلی ملالار کر می فالغان بولسه ارده

بونلر غه مدرسه گزنی یابدرا من معلم ار گزه آنسر وچه
 بیر در مییز کبی اوغروز ونهدیدار ار غناب فوطار بین
 آغانار بین کوز من بر لن کوردک .
 حاضر هر ملت اوز ملکنی تصرف ایتار گه حر
 بولغان کبی مدرسه ار نده هم شریعت صیغدرغان هر
 اصولده اوقتب اوز باشینه باشار گه ابرکدر .
 مسلمانار آنچه سی نک ابوان لر تصرفینه گرمی
 توغریدن توغری اوز تلک ارینه مناسب ملی منفعت
 ار گه توتولوی بردن شریعت گه ایکنچی دن ملی ومدنی
 مختاریتمنک آبلق غه باصوبینه مطابق بر محل اولایق
 شبهه سزدر .
 هر حالده مسلمانار چیتلار توراغندن فوطلونک
 چاره لر بین کوره تورغان بر زمانده بعض بر بوغاز
 قلاری نک زیهستوا ایچه گینه آلدانب ملتن زنجیر لب
 فویولارنی آکلار غه تیوش .

زیهستوا چلنراری - سیننی مسلمانار غه اوز لوب
 چغه آلاسلی محکم بر زنجردر. بونی مسلمانار عهوما
 آکلار غه ملی ومدنی مختاریت ادار هس ده بوندن
 فوطلو چاره لر بین عمل گه فویار غه بور چلی لر .
 معلملر باش ملالار بنون وجودلریله اور مایچ
 او یاسینه مسلمانار فی کر تو صد دنده بولسه ارده آنندن
 فوطلو غه هنوز وقت اوتنگاندر .

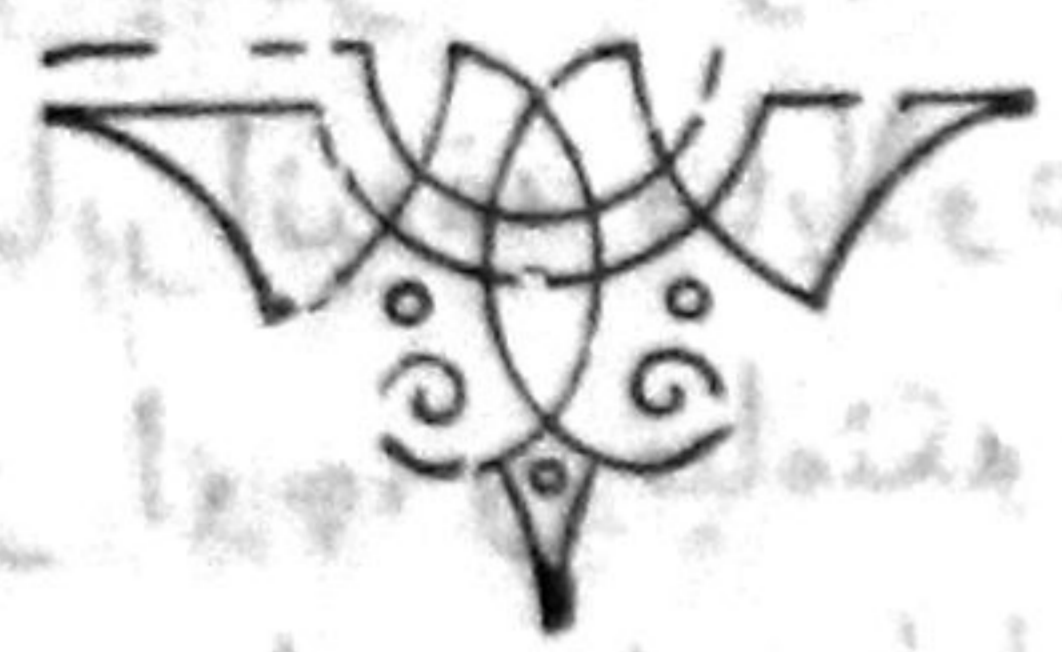
ويسيلر تاريخى نىڭ ۱۴ نىچى پروغراماسىنىڭ عائد
بر نظر

لكن حديث شريف ده بير خوجەسى ايكى اش نىڭ
بر نده اشلىمەسە يەنى خوجە اوزى دە ايكماسە فر-
نداشىنەدە بولەك ايتىوب بىر ماسە خوجە اول
بىر ندىن منع لىسون دېمەش ابدى. اوشبۇر منع لىسون
دېگان خطاب على الاطلاق وعلى الا جمال وارد
بولغان حالده احتكار چى لك بلىن تەلبل و تقيد ابدلوى
متبادر اولنەدر. بىنا عليه منع لىسون دېمەك نەى ايجابى
بولنوب خوجە احتكار چى لىق بلىن بىر ن ھەميشە حبس
قىلوب توتسە منع لىماسە نەى ايجابى گە فارشقان سببلى
گناھلى بولەدر پىغەبر من (الجالب مرزوق والاحتكر
ملعون) دىب وعيدىن بيان ايتكاندر، ملعون دېمەك
مؤمن لار حقىندە گناھ كېرە گە مرتكب دېمە توجىبە
ابدالمش در. بس شوبلە وعيد وارد اولندىن سوڭرە
بىر خوجەسى بولندىن بىر ن احتكار و حبس قىلوب
توتماسقە تېوشلى بولور. بۇدە معلوم اولنوب قالسون
حدىثدە گى منع لىسون دېگان خطابى احتكار چى لىق
بلىن تەلبل و تقيد قىلورغە مېل قىلور بالضرور امام ابو
يوسف مەنبەئە مېنى اولەر اىق جارى اولنەمشدر.
معلوم كىز در كە جامع الرموزدە (قال ابو يوسف انه اى
الا احتكار حبس كل ما يضر بالعامه ولو ذهباً او فضة
او ثوباً او غير ذلك كما فى الكافى) دىب بيان ايتەدر.
فتاوى هندىدە (والاحتكار فى كل ما يضر بالعامه فى
قول ابى يوسف رحمه الله تعالى) دىب ايتە. بۇمەنا بلىن
احتكار بىردە ھەم تالمورغە مەمكىن در. بىنا عليه خوجە
احتكار چى لىق بلىن حبس قىلغان بىر ندىن منع لىگان تقيد
دە اول بىر نى نى اشلەر گە كرك آفچەغە ساتوب آلنورمى
ياكە خوجە نىڭ حسن اختيار ندىن باشقە اوق زجرا
وجبرا بوش آلنورمى؟ البتە بۇ جەتلار بلىن حديث

شريف مجمل در. (من كانت له ارض) عبار سندە
تمليك اوچون معروف بولنوب يورنلو گە بىنا
نىڭ حسن اختيار ندىن باشقە اوق بوش كوچلاب
مەقول توگلىدر. چونكى خوجە نىڭ اوزىدە نەى
واضافە قىلنوب، خوجە نىڭ اول بىر ن
طبلىوى حقىندە حديث نىڭ مفادى مخصوص و قطعى بول
دە كوچلاب بوش آلنو حقىندە قطعى صور تە توگلى
بىنا عليه خوجە بۇ ندىن بىر ن آفچەغە ساتور
حقلى بولنور. ھەم احتكار چى لىق بلىن حبس قىلور
توتوى حقىندە و قطعى صور تە عامە گە ضرر
بولنو بلىن بصيرت ار بابى قاشىدە مثبت بولندىك
خوجە اول بىر ن ساتارغە مەجبور بولنور ھەم بصيرت
ار بابى نىڭ مشورە و اتفاقى بلىن تسەبىر يەنى تاك
قوبلوب نېچوك كىنە بولسەدە چىرا و اكر اھا بوش
سز آلنەپنچە بر نېچە حق و بدل بلىن آلو عدال
بولنور. اگر بصيرة اهلى نىڭ مشورتى بلىن حاكم
طرفدىن ساتارغە حكم ايتلوب قرار بىر لگان بىر
خوجە ساتارغە راضى بولماپنچە باش تارتسە بر ن
مرتەدە و عھظ قىلنور. ايكنچى مرتەدە تەھدىد قىلنور
اوچونچى مرتەدە ساتارغە بىورلېدە باش تارتسە
وتغزىر قىلنورغە مەمكىن در. بىنا عليه احتكار چى
بلىن حبس قىلنوب توتولوى مثبت بولغان بىر لار
خوجەسون كوچلاب ساتدرغە حكم حاكم لار طرفدىن
بولور. اما كوچلاب آفچەسز بوش بىر درر گە حاكم
لار نىڭ و باشقە مېچ بر كىشى نىڭ حقى بولماسقە تېوشلى
حاجە اصلىيە سىندن آرنوق احتكار چى لىق اوچون ايكن
چاچە نورغان بىر لارنى حبس قىلوب توتودە نۇوع احتكار
چى لىق بولنوب، بۇ نورلى بىر لارنى بىر سز كىشى لار
ھاللى رھاىبە قىلوب توبە ئىرك بېا بلىن بىر سز قىلنور
لار مەز گە ساتلور اصولى بان تەمليك قىلنەسە اطار
تەدبىل حقوق بولنوب تا ابد قطع نزاع گە سبب بولنور

کیکایتوچی رزق اندروچی الله تعالی در . حالبوکه
 در سنلکده مین هیچ کم ننگ مالینه ظلم قیلاو بلن مسؤل
 بوامو منی امیده ایتمن دیب جواب بیر مش در .

امام عبدالله اعمر

اوچریدیتلنی صابرانیه و روسیه علماسی
 بزنگ اهل اسلام آراسنه اماملر مز بو کونگه قدر
 هر بر اشلار ده خلقه مزغه فائد ورهبر بو لووب کپلار
 موندن صوگ هم آنلر فی دخی کو برهک خدمتلر ایتهرار
 و خاقغه بتاکچ بو لووب فائدهلر کیتدررلر دیب کامل
 اینانوب الله تعالی حضر تندن امید اینه مز . همهلر مز گه
 معاومدر ، که حاضر ده سیاست میدانی ، حاضر گی
 وقتمز ننگ هم آلدمز داغی حاللر ننگ کونلری ، ساعتلر بگنه
 تو گل ، حتی دقیقه لر یده غایت اهمیتلیر . شونلقدن
 اولدنوک خلق برله بر گه بارغان و بو کونلر ده ده ملتنگ
 ایک بر نچی فائد ویولباشچیلر نندن علما صنفی ، هیچ
 شبهه مز منه بو اهمیتلی سیاسی بولده ده اهالیکه
 آدشما سلق و اشانچلی بر مایاق بولورغه و بول کور-
 سه تور گه تبوشلیلر در . بو اهمیتلی اشلر ننگه ایک
 اهمیتلیسی بولغان صابلاو اشلر نده محلی ادارهلر
 صابلاوندن باشلاب ، تا بیوک قورلنای صابلاولرینه
 قدر علما هر بیر ده جدی روشده اشتر اک ایتوب او شبو
 خصوصار ده فائدهلی ، اولوغ خدمتلر کورساتور گه
 تبوشلیلیر . خصوصاً اوچریدیتلنی صابرانیهغه صابلاو
 غایتده اهمیتلی هم دین و ملتور ننگ حیات و مهات مسؤل می
 بولدیغندن ، صابلاو حقیقه مالک بولغان ایرلر هم
 خاتونلر ننگ هیچ برسی قالما بنچه صابلاو اشلرینه

ی . بوری ده آج فالمز ، قوی ارده سلامت فوتو اغان
 بلندن بولور ایدی . طاعن شونیده اعتبارغه آلیق عادت
 رض بو بنچه آزماز بیر لی کشیلر اوزاری کوچی بله گنه
 هوب بیلر گه کوچ و افتداری بولا طور ب شول
 از بیرن بر یا ایکی خادم پاللاب اشلانو هادتی
 هم مز ارغه بلن ایگوچی ار مزده واردر . شو بیله
 از ننگ بو عاده و هر فکه بناء اوز کوچی و اوغلی
 چی بلن ایگون ایگو حکمنده بر لغانلقدن بونداین
 شلر احتکار چی لقی دن مستثنی اولنوب حدیث شر-
 ی مفادینه کوروب قالادر . عفو بیور لسون و بیس
 لندی مز ننگ بیر خوجه اری ننگ بیر لری البته آچه -
 ر آنسون دیگان تله گینه طوغور بدن طوغوری
 شلورغه و شو بیله سیاسی صورتده حاکم لر آرقل
 و چلب بوش آچه مز آنو غه عقلی و نقلی بر حجه ده
 با آلامد ، بناء علیه بو بعث ارمی و بو میداندافی
 وزلر منی فقهاء کتاب لرنده کور لگان عبارتلر ننگ
 بیاق و مفادینه موافقه و الحاق قیلورغه اوزاری
 ولگان سوزاری فالغان فقهاء و اماملر مزغه تره لور گه
 بیور بولدم . بو میداندافی بحثلر منی فتوی و حکم
 به ظن ایدامامون فقط تعاطی افکار بولبله میدانیغه
 و بلغان بر فکر در . و بیسی افندی ننگ ده بیر خوجه لری
 ننگ بیر لری البته آچه مز آنسون دیگان تله کی
 البته مسلمان قورنداش لرننگ ضررینه هائد حقیقتیله
 فتوی و حکم بولورغه ممکن تو گل در . البته تعاطی افکار
 بولبله قوی بلغان بر فکر در . زیره پیغمبر مز عم بونداین
 ضرر اریو لبله بولغان حادثه لار ده یعنی کشی ننگ مملوک نر سه
 مون بوش کوچلب آور غه تو گل حق تو شر ب صاندور غه
 از طرفندن غنه باطراق قیلر آلغاندر . بر وقتده
 معا یلر آزی حق کونر لدی بزنگ فائده مزغه حق
 لری (تاکسه یا صا) دیب اوتنگاندر پیغمبر مز ایسه
 آزی غه حق قوی بوچی آزی فی فصوچی آزی فی

فائناشولاری البتہ لازمدر . اما صنفینک خاق فاشندہ غی
 نفوذ و اعتبار لاری بیک زور بولدیفندین ، آنلر خلققہ
 باشقہلر آٹلانا آلمان نرسہارنی آٹلانا آلار .
 باشقہلر قبول ایتدرہ آلمان اشلرنی نامثر لی وعظلمری
 ایلہ معقول لب قبول ایتدرہ آلار . حاضر گی صایلاولردہ
 خصوصاً اوچر . صابر انبہ غہ صایلاودہ آزغنہ مساهلہ
 نكده دین و ملتہز اوچر ، ن قیامتکہ قدر سؤ تاثریری
 قالورغہ مہکندر . شول سببلی ہما صنفینک بومستلہدہ
 اہمال و مساهلاری ہچدہ عفو ایتاور لک اش تو گلدر .
 دین و ملتہزنی ہم ملی استقلال و محنتار یتہزنی بتون
 روشدہ صافلاو ، سیاست میدانندہ جبگاہا بنچہ سلامت
 بارو اوچون حاضر دن جدی روشدہ کر شوب صایلاو
 اشلرینہ نق حاضر لنور گہ ، بالفعل و بالذات فائناشورغہ
 تیوشلیدر . عہوما صایلاولر و خصوصاً اوچر . صابر انبہ غہ
 صایلاو طوغر بيسندہ علمامکر ام طرفندین اوشبو اشلر نك
 اشلہ نوون لازم طابامز ہم بو اشلرنی اشلہو علمانک
 و طبیبہ سی دیب بلہمز : انچر عامالر صایلاو مسئلہلرینہ
 باشلاب اوزلاری اہمیت بیررلر . ہم محملہلر نك بولغان
 ایرلر و خانونلرغہ بو صایلاولرغہ اہمیت بیر درر گہ
 طر شورلر . بیگرہ کدہ اوچر ، صابر انبہ ، زبہستوا ،
 شہر دومالاری ، اویاز ہم ژولصت و اول صایلاولرینہ
 اہمیت بیر درر گہ اجتہاد ایتہرلر . اہل اسلامعہ فائدہ
 ایتہر گہ طر شا نورغان ، آکلی ، بلہلی ، و اشکلر ہم
 دینگہ اخلاصلی کشیلرنی ہم اخلاص ایلہ خدمت ایتہر لک
 علمانی صایلاو تیوشلکن ہم شوندا این کہسہلرنی صایلاو
 اوچر - ون اللہ تعالی طرفندین دہ زور ثوابلر مامول
 بولوون ، مسلمانلرغہ فائدہسز کشیلر صایلانسہ
 صایلاوچیلر اللہ فاشندہ مسئول بولاچقارن سو یلب
 آٹلانورلر . ۲ نچی خانونلر نكده صایلاو اشلرینہ
 فائناشولاری لازم ایکنان بیان فیلولر . مسجدرلردہ ،
 مجلسلردہ و عہوما ہر بردہ دین عالی بولو صفتی

ایل بو خصوصدہ توصیہدہ بولنورلر . باشقہ مل
 خانونلری فائناشوب بز نك خانونلر مز صایلاو اشلر
 فائناشماسہلر اولوقندہ بز نك وکیللر مز صایلاننا آل
 قالولرن ہم بو سببین دین و ملتہز گہ زور ضرور
 کیلو اہتمالن آچق آٹلانورلر .
 ۳ نچی کیلچکدہ ہمہ اشلردہ صایلاو آلفہ آلفدیفند
 صایلاو و قتلر ندہ علما صنفی نورلی یوللر ایلہ تاثریری
 ایتہر گہ ، دین و ملتہز اوچون فائدہ کیتورلر
 کشیلرنی صایلاولرغہ بار طاقتلاری ایلہ اجتہاد فیلولر
 صایلاو کونلر نك شول اشک باشندہ یورگان کامینین
 ایلہ بر گہلہ شوب خلقنی اتفاق ایلہ اش کور درر گہ
 اہمیت بیرورلر . اوچر بدبتلنی صابر انبہ و باشقہ
 اہمیتلی صایلانو اورنلرینہ اہمیتلی علمادین کشیلر
 اونکارر گہ قوللر ندین کیلگان قدر طر شورلر .
 علما اتفاقینک ادارہ مرکزہ سی

ادارہ

مقالہدہ مذکور : صایلاو غہ خانونلر نك دہ فائناشولاری
 مطلوب دیودن مراد البتہ شریعت دائرہسندہ بولغان
 تقدیردہ دیگان سوز بولورغہ تیوش .

الابوغا اویازندہ

اژادہ مشورتلری بر گہ بولوب میتنی نوبہ قیلدر اوچر
 رئیس و سر کاتب لاری مہنگا کوز سالار ایدی . ہم
 شریعتدن نوبہ قیلدر اسی مشورتچیلر روز سوز نك
 ایتکان سوز ندین تعجب ایتہلر ہم ایتہلر عجب شونندہ
 ملادہ بولور میکان ؟ دیب ۲ نچسی مفتی حضرت نك فتو ایتہ

بىر مەلادە بار ايكان. تاغى ئىل نىلر سويل شەلر مېنىم
 دېمە ۷ نچى ابيول قوياش غز يتەسى قوياغان آندە
 نىك و اجب صدقەدە تەمليك شرط تە گل دېگان فتوا.
 باز لغان مېن شونى كورەم مېن شونى اوقىم آلا
 نىك شول خلاف مذهب فتواستىن فائىدە لىنوب مېنى
 بىعتىن توبە قىلدىمق بولالار ايكان (آرقا نايانچى بار
 بورىنى جىگا) دېگان مقال بوينچە آلا بوملانى توبە
 لىرامز بعضى شارغە سالامز دىب سويلىار. جا.
 رون بىرسى آخر گە قارى شىرىعتىن توبە ايتەچك
 لى بىلسىلرى كېلە مېن آلا نىك و قدر قىباح تە قدر
 لىسرا قىلرىنە عجب لىندىم چىنكە آلا شول قدر غافل
 بولوبدە اوزار بىنە عامما اسەن طاقانلر وشول قدر
 حالت لىرىنە ناشى شىرىعتىن بىراونى توبە ايتىسون
 كە شارغە سالامز دىب سويل و ئىرىنە كولىم كېلە
 بول مجلسكە بوپى عبد اللەدە آلا نىك سوزلرىنە راحتلىنوب
 چىقنىدە اوطرا بوردە اندىشى مېن ايتىدى بولار نىك
 بولار بىنە جواب طرىقە چىرق ايتىدىلر مېن سىز نىك و
 كىزە بو سوزلر كىزە شاشىم چىنكە مجلسكە مذاكرە
 لىنىچاق نرسەلر فقط ۳ كىمە مادە ايتى سىز شول مادە
 ردىن خارج اول تاتار چە خطبە مەسئەلەسنى مادە گە قوبىدە.
 بىرىنچى مذكور مادەلرە ھىچ تعلقى بولماغان بىرنىز.
 ەلى مەسئەلە گە كىر شوب كەنى بولسە توبە ايتىدىلر
 نىك تاءىف فقھار كىراملر مەز روابىتنە بىنا ايتىدىلر
 ەلىك شرط دىوچىنى توبە ايتىدىلر كى بولاسىز بولاش خطا
 كى سىز خلاف مذهب ەمەل قىلاسكىز كىل ايكان مۇنە بىت
 ەنى صدقە و اجەدە تەمليك شرط تە گل دىب فتوا بىر
 لى بىت شونىك ايل ەمەل قىلىنكىز خلاف مذهب بولسە
 ە مەقتى بە قول بولغان ايتىدى دېگان ايدىم شول روزە.
 مەز لىر مۇنە سوزىن آلا توبە ايتىدى دىبە بومەسئەلە
 ە ھىچ كەمگە سويلەر گە رخصت ايتولمى دىبە توقنادىلر
 ە بونە بوپىز نىك بىكەم قىلغىلر نىك بىكەم فتواسى شىرىعت

سويلەگان ملالرىنى شىرىعتىن توبە ايتەر گە دېملى شول:
 مجلسكە قارى تراق حىزرتلر بولسەدە نە سببىدىن آلا ردىن
 بىر طاوشدە چىقمادى آندىن صوك شول باش موللار
 اوزلرىنە ايتەر مەگان اتفاقلر بىنە قاننىشەغان حىزرتلر نىك
 بعضى سنى تەقىر مەقامىدە تەقىر قىلدىلر، بعضى سنى سېر
 يىلر دىلر، بعضى سنى حېس قىلدىلر، و بعضى سنى صابر ايتىدغە
 يازدىلر، تاغى ئىل نىلر قىلدىلر كويابار حىكم آلا
 قولىنە بىر لگان ايتىش شولاي قىلاندىلر، دىخى بىر ايتى
 ملانى اشدىن چىقارغە حساب ايتىدىلر، قزان عامما سېنە بىنە
 دە كويچىك ايتىلە اوزلرى آلاستىن بىرەونى صابىلادىلر
 مور دىبە قزان اوچون فور صالر آچىدىلر مەلم اربە شول
 مور دىبە مەلاسى بولاقق ايكان

۴ نچى جىلشلىرى

شولاروق اوغۇست نىك ۱۴ - ۱۵ نچى كونلر نىك
 آلا بوغە شەرىئە ملالرىنى چاقىروب مىلى شور ا آچابىز
 دىبە بىر جەمەت پاصادىلر مېنىدە مجلسكە بولدىم بىلىگى ئايگى
 حىراب بىلچىر اتوچىلر نىك رىسى ر ئىس بولوب مجلس اچىلدى
 مىلى شور اغە اعضاءىلار غە كىرەك آلا بوغە شەرىئە بىر كىشى
 مجلسكە يوق اعضاءقە ۳۰ كىشى كىرەك لىكن كىم لىرىنى نىندى
 آدم لىرىنى صابىلانادىب شول وقتدە قارى تراق لىرىنى طشقە چىقا.
 روب آلا رى بىر امامدىن خورلا تىدىلر ايتىش قايىسىسى
 ايتىكى فكىرلى قايىسىسى بايلىق بار انا قايىسىسى ايتىكى
 تەوگىل قايىسىسى تەو مەلى تەو مەلى قزانك قارى تراق حىزرتلرە
 نىندى احترام قىلسەلر مۇنەدە شول حىكم سوردى
 يعنى باشلارنى اور نىك قالدروب قارىلارنى ايتىدىلر
 چىر روب ەبىت لىرىنى صاندىلر بولار بىك كوب ايتىدى
 بار نىدە قويوب مېنى بىگىرەك عجب كە قالىدىغان فەل
 ەم قوللارى توبەندە گى اش بولدى.
 بولار نىك اشى بىك كوب كىچ بولا قوياش باتارغە
 بىر ساعىتىن آرنىق يوق مېن ۲ - ۳ مەرتەبە ر ئىس لىرىنە
 يازوب بىردىم ايتىدى بىتكان فائىرەمىز يراق اشى

تیزرەك بىر گز دېسامەدە آلا ر مېنم بار و مە اعتبـار
 ايتەيلەر ھنوز ھماز قاينغوسى آلا ر دە بىلنمەي بالاخېر مېن
 ر ئېسكە ايتىم عفو ايتىگز ايتكىدى بىدى مېن چىغام
 قوباش باتوى احتمال دېگىچ ر ئېس و ھماونارى سز-
 نىڭ چىقما و گز مطلوب سېنىڭ ھمازنىڭ قالسىدە اوزنىڭ
 اوچونىگنە فالائۇ مېن چىقساڭ موندە ملىت قالا سېنىڭ
 ھمازنىڭ قالماز آرتقى ملىت قالماز آرتقى بىز ملىت نىڭ
 قالماون آرتقى دېيىلەمىز چىنكە سېنىڭ ھمازنىڭ اوز فائىدگۇ
 خاص اما ملىت بىتون دىنيا مسلمانى اوچون ملىت كېرەك
 ملىت دېيە جو ابلاشدىلەر شونى ايشتىكچ سز گە ملىتنى دېن
 نى سزدى دېن سز احق ملار كورمگان ايدىم دېيە
 چىغوب كېتىم. آلا ملىت آرتقى دېيە قالدىلەر. ۲ نچى كون
 آلا ر ندىن بىر ھوسى بىز ملىت اوچون طر شوب ايتكىدى
 ھم اخشام اوقىماق دېيە سويلىدى موندە مسلمان قرد-
 شلرم بىزم آلا بوغە او بازى نرتى پرور ملار ملىتكە
 شولاي طر شوب خدمت ايتەلەر. درست آلا بوغە او باز ندى
 ملىت خادىملىرى اولوبە دېنلار نە صلابتلى اماملار دە بوق
 توگىل فقط آلا ر موندى جمعيتلارە تنزل قىلمادىلەر
 مېنىم چە اول حضرتلار دە شوندى جمعيتلار دە بولاسە-
 لار بىز اول لايىبالى شارلاتانلارە اختيار بېر ماس ايدىك
 قىلغان اشەزنى شرىعت بولدىك آلا ب بارورغە طر شر
 ايدىك ۵ نچى جمعيتلارى دىخى بولا چىق آلا نى كورورمىز.

بۇ دىن

شولاي تپوشىمى؟

اولدە مستبىد حكومت وقتنىڭ محل اماملىرى اوچون
 اولغە بولاسە بىر تورلى يىگىلرەك شەر گە بولاسە دىخ
 اوستىرەك روشدە روسچە بلو شرط ايدابوب اورى
 كرسى كىشىنىڭ سېنىزەلى بولوى تىكلىنى ايدولە،
 سېپدىن بىك ئوب دېن عالاملار بىنىڭ دېنى علملىرى
 بولاسەدە فقط روسچە بىلما دىكلرنىن لوازىغە كور
 محروم ايتىلەر ايدى. بو ايسە مسلمانلارنى وجدان
 عذابلاندىرا ھم بو خصوصە سېنىزە شرط بولماسە ايدى
 دېيە ھر فرصت چىققانكە حكومت كە مراحىتە ايتىلەر ايدى
 حاضر ايسە استىباد بىتوب روسچەدە حرىت طوغاندى
 بېرلى ھر كىم وجداندى ھر بولغان كىي ھر ملىت ودى
 اھالىسى دە دېنى و مىلى جھىندىن قىصىقلىق كور ماسكە بىر
 ايدى، وشول جەلدىن حق سز اولارق تىكلىنى ايدىك
 سېنىزە نىڭ دە الفا فىلنوروى اوز اوز ندىن بىدېيى ايدى
 خصوصاً محكمە شرعية مەن اوز اختيار موزدە بولار
 ھېئىتى دە مسلمانلار طرفىدىن صابىلان ب قوبىلدقندى
 قاضى و مفتىلار حقندە سېنىزە طب فىلنمادقندى،
 روحانىلارنى حقندە روسچە بلو لازم دېيە ھېچ كىم نىڭ
 طرىنەدە كېلمى ايدى. چونكە محكمە شرعية دە اشەز
 تاتارچە پورتوب اوز قول آستىدە بولغان ادا
 و روحانىلار ايلە خېر لىشو و باز شودە تاتارچە بولا چىق
 محكمە شرعية نىڭ اوز بېانى ھم اسىر دىلر فرارى ايدى
 معلوم ايدى.

حتى محلى كامېنىت ار دەدە تاتارچە بازوار نوب
 ايتىلە باشلاغان ايدى. موندە شوندى اير كىلىك اچىدە
 شاگاندى محكمە شرعية گە امتحان غە بارغان بېر بىر
 جىغان بعض دىبانىلى ايدىلەر روسچە شھادە نامە
 بولمادقندى علوم دېنىسى نىھائىتلا بولاسەدە محروم

بیان واقع

فدیہی عالم ارغہ مخلص اردن نصیب حاجی بیک
 طاهر اوغلی اطرافندہ اعانت بلہ مشہور بر بخش
 کش ایدی، باشی ایللی گہ فریب بولاسہ کرک شول
 کشی نی جردیلار قزوقدر ب اولدہ غرامافون آلدی۔
 یار، ہم فدیہی عالم دن بیز در دیلار، بو کشی ۱۹۱۶ انچی
 یلارده جدیدیلار ننگ فوتقوسی ابلہ (مسلك ارین، خلاف
 بولاسدہ) ابکنچی خاتون اوقہ فیض قہر اجمالی فزنی
 آہ افچی بولدی، فیض قہرنی سبکا نکاح درست تو گل
 دیگانگہ فارامی نصیب حاجی مجلس باصاب نکاح اوقنور
 غہ طرشدی، اول ملاسی رضوان ملا نکاح اوقورغہ
 بیک حاضر لہب یورمہدہ شربک ملاسی حسن حضرت
 فیض قہرنی نصیب حاجی گہ شرعا حرام۔ درست تو گل
 دیب بیک کوب اجتہاد ایل بو نکاح دن جدیدی لرنیدہ
 نصیب نیدہ قزدر ب توقناندی، شولای بر قدر زمان
 اونکاج نصیب نی بگادن شہس قہرنی آلورغہ فوترن دیلار۔
 مجلس باصالوب رضوان ملا کبلدی، شہن آلدان
 تاپشر اغاغہ کورہ نکاح اوقورغہ ملا حسن حضرت نی
 کوتہار، بو مدرس مدرسہ سنندن فایئادہ ایندی لرن گہ
 برسن حرام دیب کورسہ توب سو گولوب دشمان
 بولوب فالدم، مین بو نکاح نی شریعت کہ صبا دیب ایتہ
 آلمیم تلہ سہ گز نیشلہ گز شولایدہ صدقہ سن آلام دیب
 آلتی صوم آفچہ نی آلدہ نکاح اوقودن قاچوب کورشی
 «ایمن» اولینہ کبتہ، نکاح نی رضوان ملا اوقی، ملک بر
 حدیث نی ترجمہ قیلام دیب بوزوچی شاگردان ہمیدی
 دہ شونده مجلسدہ برگہ بولا، شولای ایتوب نصیب
 عمر لک بولاداشی بدرالجمالنی بغلانا شہس قہرنی آلا،
 بو نکاح مسئلہ نی ہر یو گہ تار الا، رضوان ملانی دہ
 نصیب نیک فاید اغنہ اوچر اسہ لردہ دیبانت طرفدار لری
 اور شہار عتاب قیلار، بو آرادہ مینر ملہ اوبازی احمد
 اولی ننگ آخوند شیخ الاسلام حضرت احساننی جناب لری

باردقی بلنہ در، پیر یغوار جبغانی دہ روسچہ شہادہ
 تقدیم ایتہ اسہ اواز مگہ محکمہ شرعیہ طرفندن،
 فی مسلمان محکمہ سی، غوبیر نسکی پر اولینہ تو گل)
 بق ایدلہ اوی ایشدلہ، بو خصوصہ محکمہ شرعیہ
 ہاری ایکی فکردہ ایش، شولایدہ روسچہ کبرہک
 کان طرف غابہ ایتہ ایش، روسچہ بلہگان اوچون
 نار لغان ہر نیچہ ذات اسماری ایلہ معلوم بولاسدہ
 ہر سببی باردر ٹلی دیہ بویولغہ مبہم فالدرامز،
 محکمہ شرعیہ بو خصوصہ تیوشلی ایضاح بیرو
 ناروداغی ایش لرن راستہ بیدر؟ اگر دہ راست بولاسہ
 لہ گی مستبد حکومت طرفندن مثال نیندی سیاسی
 ہودلر اوچون احداث ایدلگان تکلیفی ننگ شوشندی
 بیت وجدان ملی ومدنی مختاریت زمانندہ دوام
 نونندہ نیندی سر بار ایکان؟! اولہ بز ننگ مفتی لرن
 بیکتور دیپار نامینتقہ ملالرنز اورہ دنیک گہ سلام
 ور گہ مجبور بولدندن بلکہ روسچہ بلو لازم بو۔
 اندرہ، اما حاضر نیندی مجبوریہ بار ایکان؟ اگر دہ
 سکی زاقون دوام اینہچہک بولاسہ، حاضر گی مفتی
 ناضیلر مزدہ، تیوشلی سینزوغہ مالک بولہ اغانلری،
 اضری موقع لرنہ مستحق بولماسقہ بولار تو گلہی؟
 گردہ یوقارودہ سوز لنگان ایش لردہ درست بولسہ دینی
 الم لرن کو از مدن محروم بولوب، آبرازاؤنی آنالغان
 ایبالی ملالار دخبیدہ مچر ایلرنی پچر اتولری احتمال
 بیدر، بو خصوصہ دیبانت اہل لری، علماء اتقافی،
 محکمہ شرعیہ ہیئتی نی فکردہ ایکان بولسی ایدی،
 بوندی نامشروع تکلیفاتدن فوتلونگ چارہ سی نیک
 کورامی ایکان، مثال یوغارغی ایش لرن بوش سوز
 ایکان بولسی ایدی۔

عبدالله

کشيپر باش فريه سينه تفنیش که کيلوب محل خلقن، ملا
 مؤذع لارني نصب ايله خاتونني چاقرب اش ني تفنیش
 ايتوب: بو خاتون نصب فريه برنجی خاتونی بدرالجمال
 ايله بر گه خاتونلقه بارامی حرام بولا ديب عبارت
 فقهاء ايل حديث شريف ايله اثبات ايتيه . سيلاسکی
 بو خاتون ني نصب يورطندن چغارب تورسون بو
 اش ني صابر انبهغه قویام ديب نسب لارن بتمامه يازوب
 آلوب، نکاحني فسخ اينکانبينه محله خلقينه تنبيه يازوی
 بیره . خاتون آتاسی يورطينه قايتوب تورا. رضوان
 ملا بايدن ايللی صوم آنچه آلوب ارفاغه چابا بر هفته
 يورب قايتاده صفا بايزيدنی فاضی لارني طور مشحورين
 کوردم . اش صابر انبهغه بار ماغان ، مفتی حضرت
 اشکنی کيلگاج تيبکشر رز ديري ، عنایت فاضی انکده
 وقتن تابمادم امانور محمد فاضی ايله صالح جان فاضی نکاح
 ني درست ديب چغارب رز فسخ ايتهر گه بول بیره موز
 ديب ايتديلر ديب حويلی. نصب مونارغه اشانمی
 شاکر جان حیدری گه هادی آتلاسی فريه بار غالب پوری.
 آتلاسی دن صالح جان فاضی غه درست انک که فتوالر
 تابوب تيلغرام بیره دره لار.

اوفادن موندو رضوان ني کور مادک بای اوزی
 کيلسون ديب تيلغرام بیره لار. شولای ايتوب نصب
 حاجی گه مندای ملامی علی الله فريه ني فوشوب
 اوفاغه اوز انالر . اوفاغه بار غاچ علی الله فريه مفتی
 صفا بايزيدنی که اوز کز ياقن کشی ، عطاء الله حضر تده
 ياقتم ایدی. بو مسئله ده هر نيچک طر شاکر دنيا آخر تک
 بار دمگزده بولور مردی. صفا بايزيدنی اش ني بز آخو-
 ندغه بیره وب تيبکشر تور موز نسب جهت لارنده قارار
 راپور نچه بولسه شرع دن باش نار تماس موز ديگان
 صوگره صفا بايزيدنی ايله عنایت فاضی ابکسی بر گه
 فريه ني: اوسنو کدن پر اشينيه بريك کوب عدت موز-
 لر گه، پابشوب چغقان قزلر غه نکاح اوفغانسز روزه

تونماغان سز خلقنی روزه توتماوغه وسوسه قیافان
 ديب بیک اور شوب تبر گه ب چغارغان لار . آندي
 موک نصیب کرگان. آندان شرعت حکمینه
 بولاسزه و ديب صور اغان لار. اول بیک رضا ديگان
 صابر انبهغه دن چغغاج فريه «طور مش» اداره
 نه سينه کروب، بزنگ صابر انبهغه بايزيدنی ايله عنایت
 فاضی بولغان مدتده شرعت دن قل قدرده چينکه
 رغه اصلا و قطعاً ممکن تو گل. شرعت شرعت ديب
 تورالر ديب نصیب ننگ ايکنچی خاتونني آلوب بیره
 نکاحني فسخ قبلدر مارنی تور مشچی لار دن اوتنگان
 طبیعی تور مشچی لار ده غز بته لرينه يازوب افکار
 ميه ني نکاحني فسخ قبلدر ماو طرفينه يونه لدر موز
 بولوب شمس فريه نصیب دن آبر لاسی کيلمی ايکن
 بومسئل بو وقتقه چاقلی حل قبلدر ماغان بولمگان
 بولغانغه کوره «شورا» اداره سندن فتوا طلب قبلدر
 ديب يازوب چغارغان .

بر آز وقت اوتکاج محکمه شرعيه طرفندن نصب
 ايله رضوان ملاغه شمس فريه ايله نصیب ننگ نکاح
 شرعا درست تو گل، آخوند احساننی ننگ حکمی شرع
 موز افق اولديغی اعلان ايدلگاج فسخ نکاحني ميبتر بیک
 يازوب هر قابولار نندن امضا قبلدر ديار .

آخری وار امام براتانی

تورلی خبر لار

شرعی اسپوزد

ناشکند شهر تک بو کار چه بولغان باراق اسپوزدلر
 گناه سينه کفارة بولور باراق زور بر علماء سبز دی بولغان
 اسپوزدگه کيلگان خاق ننگ کوبسی: بور نندن بور دن

آراسنده ملا، مدرس، نور، كبر، مشهور و معتبر
 بگردن عبارت بولوب و كبلار عددي آلتى بوزگه
 بولغان، بولاسين ددن نيچه كوفلر گه مقدم اطرافقه
 باغاندا باصاغاندن صوك تور كستان شوراسى طرف-
 دن چاقراغان اسيز دده بارلق و كبل بوزدن آشمغان
 بولغان، عمو مادبوراك دبن سويگان اهالى دن عبارت بولغان
 اسيز دنده اوغ تور كستان غزبنه سى بازوينه
 ره كوب قرارلر اچنده توباننگى قرارلر ده بار :
 (دين دنيا اشلىرى حقنده)

دين دنيا اشلىرى بولور سندن حكم جهتندن آير-
 س. يعنى مسجد مکتب مدرسه دن آلوب بولور، صو-
 ك اشلىرى نده قدر همه سى شريعت اساسارى نده موافق
 بولورسون.

عيال مسئلهسى

اير بولور خاتون همه حقوقك بولوراس بلكه
 بعت ده كورسه تلگانچه هر كم اوز درجه سينه مناسب
 مالك بولورسون شوبل :
 (۱) طلاق ايرلر اختيار نده بولورسون (مسكاو
 بوز دنده قرآندن بيزونى اوستينه آغان تاتار قرارينه
 خاتون طرفندن طلب قبلنغان طلاق شر بعتده
 رسه تلگان شرطار تابلغان وقتلغده رعابه قبلنسون.
 (۲) ميراث (الذکر مثل حظ الاثمين) طرف بقنچه (اير
 كه ايكي اولوش بولوب) بولنسون .
 (۳) ايكي خاتون نك شهادتى بولور شهادتینه بولور
 سون.

(شريعتى؟ عادتى؟)

بومسئلده اسيز د بولور دن «شريعت!» ديب
 ار چغارغان، فرغزار آراسنده بولور چه عرف
 بولور بولنچه دل ابدلر كبلگان ميراث، طلاق و باشقه
 بولور عائل مسئللر نده بولور صوك شريعت بولنچه

حكم بولور تر گه، حكم اشلىرى هم (بى) اور نينه قاضى غه
 طايشر لر غه قرار بولور لگان. بولور حقه حاضر دن موقت
 حكومت گه مراجعت ايتوب عملگه قوبلورونى صور ار غه
 قرار بولور لگان.

منه بولور قرارلر قطعيا چن مسلمان لرنك قرارلر بولور.
 بزنك تاتارلر سيز دلر نده عمو ما (علماء اسيز دى مستثنى)
 دين گه نيوب، قرآننى تعبير ايتوب قرارلر چغار
 كبلدىلر بولور نكل دبن اهالينك بولور لار بولور بار چه لادىلر
 اهل ديانت نك عرفلر قرارلر ندىلر پار چه لنگان كوكللرى
 شهدى تاشكند علماء سيز دى قرارلر اهل تسلى طاباره
 بوز بيلار غه، بتون تاتارستان غه علم مشربى
 بولوب تاتارلر غه معنوى قوت بولور لگان بخارا تاشكند
 تر كستان طرفلرى، بولور كورنده ديانت محافظه ايتوده
 تاتارلر غه بولور باشقلىق ايتولرى البته مامول اش
 ايدى .

جناب حق اهل دين گه حمايه سن سالوب، مصللر غه
 هدايت بولورسون.

طاوش كوبه يتو

«طاوش مش» غزبنه سينك ۷۲۶ نچى نومر سنده
 صابر انبه غه (دينبه نظارتبه) طومسكى دن ولايت مى
 شوراسى باشقار مهندين پروتست بولور لغان . پرا-
 تبشت ده صابر انبه نك (طاومسكى نك مشهور و مدرس
 همزه حضرت حبيبى گه طاومسكى اولوزنده گى اولور غه
 بولور چغار غه و خلقن ممكن قدر آغشدين خبردار
 ايتو بولور و عظم ار غه ۴۹۷۸ نومرلى كاغذ ايلن
 وكالت بولور وينه بولور نه . اول كاغذ طاومسكى ولايتى
 تاتارلرى صابلاغان مجتنب فلان كشى گه تبوش ايدى .
 همزه حضرت بولور نچى تاتار اسيز دنده بولور لار گه

فرار بىر لگان اون ملانك بوسى ايدى شونك او چون صابر انيه نك بو اشينه پراتيست بيره من اگر ده طاعى شوندىن اشلىر بولسه (دينى بر عالمى واعظ ايتىب تعيىن ايداسه) بز صابر انيه بران بر ازدن بارا آلهما بز ديب چىلاك توبى شالتراته .

اداره

بز دينى عالم لرنى چىنله و مقصودى بر لىق بىيان ايدلگان بو پراتيست حقنك، بر ايكى جمل سوز ايتىمكچى بولامز :

طومسكى ولايت شوراسى باشقارمىسى اول اوبلرغه تيوش ايدى ؛ شوشندى مهم بر زمانده طنچ بر خالغه فتنه نوشروب بلغاتولار بىن .

همزه حضرت طومسكى ولايتينده معروف تقوا وفاضل بر كشى آنك از بولاسهده اتباع وپارانى البته باردر .

اول ولايت صابلاغان محنسب قدر گينه كهالت نى البته حائزدر . حاضر خلق نك باشن ايله ندر وچى لر ؛ محنسب لر صابلا بولنده افراط زور خطا لر اشلى لر نفوذلى اشلكلى كشى لرنى و خاق آراسنده اعتبارلى آدم لرنى صابلامى ئلله نىبندايىن لىت لعل لرنى صابلاب بنون دىانت اهلى نك حاطرن فره لر .

بو اش نك مثالى اور نبور غنده بولب اوتدى . مشهور بر آخوندىنى صابلا وور نينه بولوارنى خلق لرغه . دىانت سزار گه - ابلپس لك خدمتنده بولور ايق شخص لرنى تقديم ايتدىلر .

پراتيست دن ائكلاندىغنه دوره طومسكى لردده شول بول باندىن بارغانلر كورنه .

حاضر بيت اوچر بىدپىلنى صابر انيه غه صابلا ووقنى بو وقت غايتده مطلوب نرسه خلق نك بر لك و اتقاق . اگر طرفگىر لك ايتوب فىلان دىنچى ، نگان

دينسىز ديب چىنكه فاغشساق بز زده ، مطلوب طارون اور نينه غير مطلوب طاروش لر چعاچق . بونى ، خلق باش بورو گانلر ، آلدان اوپلاب آزغنه بولاسهده سىيان توتولرى تيوش ايدى .

خارجى خبىر لر

مصر سلطانى اولو

انگليزار طرفندن نصب ايدلوب مصر ده انگليزار قارماقك سلطان بولوب تروچى حسين كمال اولگان خبىرى غزىته لردده كور ايدى .

۱۹۱۴ يل نك دىكابردنه ، خديو عباس حلمى پاشا نور كيه طرفدارى ونيمس محبى بولوى بلنگان انگليزار حسين كمال كه سلطان عنوانن بىر گانلر وان مصر نى اداره ايتو كه تعيىن ايتكان لر ايدى . حاضر بونك اور نينه حسين كمال نك برادرى احمد فواد تعيىن ايدلگان حسين كمال نك اوغلى تقى ايدلسهده اتكاسى نكده اور نىن نله مگان .

بلغاريه

بلغاريه نك باش مېنىستىرى مشهور بر غزىته مغير صلح حقنك توبنده نى سوز لرنى سوبله گان .

«بو بتون بلغاريه بر لار بىن اويشدر رغه نيلين ماكيدونيه ، ماناستير ، دو بر بچه ، بز گه تيوشلى بز نك طالب بر آلهما بىنچه صالح ياصاو اساسينه خلاف تو گل ، چونكه تاريخ بز گه ولايت لرنى قوشو و بلغاريه بر لار بىن بر لار شدر و حقن بيره » دىگان .

یونان و تورکیہ حقنک سوز چقان دە بز تور ک لار گه
دادنی آالشور غه تیوش مز شولایوق یونان قرالی
سنانقیننی اور نینه او ط تور غه پار دم اینه ر گه تیوش
دیگان.

گیرمانیہ ده

گیرمانیہ ده کو بدن تو گل «گیرمانیہ اتحادچیلری»
اسیزدی بولغان بوندہ بوا سیزد صوغش باشلا -
اندن بیرلی بونچی مرتبه زور اسیزد بواوب بوندہ
لق نك اپك آلفی صنفی جینالب مذاکره نك کو پرهك
سی صوغش حقندہ بولغان .

«آدمیرال گرچین دیگان برکشی : بز آنکلیه نی
وروپادن قوارغہ، جبل الطارق بوغازی، مالته هم
ریس آطاوندن سورر گه تیوشمز، دیگان چونکه بتون
یس وطنچی لری نك بردن بر سوز لری «چقسن
گلکز» دیگان سوز دیب اینو، دیگان.

فلاندریہ ساحلندہ خواجه بولور غه تیوش مز بز گه
الانسین نی هم زور مستملکهار آلور غه کبرهك شو -
رسز صاج ممکن تو گل دیگان.

اسیزدده زور آاقش قه صیب بولغان نطق گنبرال
بیر نك بولغان. اول روسیه حقندہ بیک زور سوزلر
ویلهب سوزین : نیهس لرنك مقدس وظیفه لری بتون
وچلری بران روسیه مملکتی نك طار الووینه خدمت
بنو» دیب اوچلاغان.

صوغش خبرلری

ریغا کور فزی کیتو

دینگز گنبرالنی اشتابی نك خبرینه کوره :
بز زور کوچلی دشمان فلوطنی نصر قلاوی سببلی
جنوبی موونزونع فروندنن طاشلاب چقانچ دشمان، موون

آطه سی ریغا کور فزی باغندندہ هم گوسار سکی طر -
فندندہ طوغر بدن طوغری هجوم غه باشلا غاچ آطه نی ،
آرتق مدافعه اینوب بولمادی دشمان کیمه لری نك ابکی
یاقندندہ یارد رغان او ط لری آستندہ بوشانا باشلا دق .

بز نك مینانوس لرمز دشمان نك کیمه لری بران
آطشه لار، بز نك مینا ارچی تورغان کیمه لرمز گیرمان
صو آستنی کیمه لری طرفندن موونزوندن فین کور فزی نه
بارا طورغان یولغه فویلعان مینالار طاہدی لری .

دشمان لرنك قطعی بولغان بو حرکت لری هم داغو
آطه سینہ عسکر توشورولری بویر لرنی صافلی نورغان
دینگز فلوطنی نیچکده هلاک اینه ر گه فصدلری زور
بولغانلغن بلدره .

موون آطه سی نك هم جنوبی موونزوند صوارینک
دشمان غه قابدر لری بلن ، بوتون بالطبق دینگزی
آطه لری فوق العاده آور حالگه توشدی لری .
شول روشده ئه زیل هم موونزوند آطه لری بنو -
نلی دشمان فولینہ کروب بنکان .

ئهل آطه سی حقندہ استافکده دن چقان لوشانچای صوئقی
خبرلر :

حاضرگی کوندہ دوام اینکان صوغش هر کنلرن
ایکیگه، دینگز هم قوری صوغشینہ آیرر غه کبرهك
حاضرگی کوندہ دینگز ده نیهس لار غه جدی رهوشده
قارش طورو بز نك ئوچون ممکن تو گل چونکه نیهس لار
قولندہ بز نك بوتون بالطبق دینگزی فلوطندن ۴ مرتبه
آرتق دینگز فونی بار. بز نك صو آستنی کیمه لرمز ده
نیهس لار گه زور ضرر کینورر اک حالده توکل چونکه
نیهس فلوطنی بیک کوب مینانوس لار و صوغش کانبر لری
بلن صافلانا. اما فور بک صوغش حرکت لری باشقه چهر اق
حالہ . نیهس لار ئه زیل آطه سینہ بالنسبه از عسکر
توشور گه نلر . البته ، الار ئیز عسکر لرن کوربه یته

اسېزدى فرار نه رغبا، معتبر آدملىر آراسىنى جينالوش بولوب، عموم ملت گه كوب فائدىسى نيگان عيسى مرز يىنكييفنى كانديدات تعيين اينو حقه مذاكره هم بولغان ايشندك.

لكن اش صوغه قالو اوستينه آنده هم تارماز بولمىش ايتوچى ار بولغانغه اش فعليتكه چقماغان. ايشلار كينه كوره باشقردمركز شوراسىك برهان شرفدىن معناقچه اس: اول ساتسيال ريو اليتسيونير بوزنىك باشقردارنىڭ ير حقه اولان امل و غرضنه مخالف حربىكت ايتهر ديب آنى اسپسوقدىن نوشروب قالدىرغانلار برهان شرفنىڭ كانديداتور ههينه اداره اوز بولمات نلاگى ديب قارى آلمى. بلكه وقتچى ار بولمىش هم قدا قداغىلىق ايتكانلار در ديب اويلى. هر حالده اش وقتدىن كىچدى مناسب كشيبار تقديم ايدلامادى صالدا طارغه، اشچى ار گه علامهغه بارامغان بر كشى كىچدى.

محترم مشتريلارمىز دقتينه!

آغوست آيندىن اعتبارا مجله موزنىڭ حقى آر تىرلىدىغى معلوم. بو خبرنى كوروب بعضى مشتريلارمىز اوز لار يىنه توشكان ۱۹۱۷ سنه نىڭ صوغى آلتى آيى اوچون تيوشلى بولغان ۱ صوم ۲۵ آقچەنى يبارسەلارده كوبسى يبارمى تورالار. بو يىللىق ياز لىغان مشتريلارمىزنىڭ مجله لار يىن توتقانمى يىللىق يباررگە تيوشلى كوردك بو حقه ارتق قماچاوده ياصامادق. شول سببلى يىللىق مشتريلارمىز همدە آوغستده بورىغى حق بولن آقچە يبار ر ب آلتى آيغە ياز لىغان مشتريلارمىزنىڭ دە اوستە لىگان آقچەنى يبارولرى مطلوبدىر.

ناشرى: محمدولى حسينى

Издатель Мухамедвлій Хусановъ.

Тип. журнала. "Динъ ва Магшиетъ"

آلار لكر حاضر گه كوب عسكر توشورر گه آلا رغه هوا مساهد تو گل. چونكه «تالاغخت» بوختاسى شمال جيللارى ئوچون تمامآ آچق بولوب، اول جيللار ايكى كوندن بىرلى بىك شەب ايسەلار و نيمەسلار گه آطه غه عسكر توشورر گه او كهايسزاق قىلار. بوزنىك عسكرلار ايسە، بۇتۇنلەي باشقە بول بلن كينر ولەر. نيمەسلارنىڭ موونزوند آر قلى بروب كرر گه وشولاي ايتوب اول يوللارنى دېنگزدن دە، فورىدندە تهاكه گه توشورر گه تلەولارنىڭ سببى شول.

اورنبورغ خبرلارى

مسلمان سوداگرلار اويوشماسى

ايشلاد كينه كوره اورنبورغ سوداگرلارى اوز آرا اويوشما تشكيل ايتكانلار. دىك موندن صوڭ اورنبورغده سوداگرلار جمعيتى بولاچق. صوڭ بولسندە خبرلى تشبث بولسون. بو سوداگرلار آراسنده دىانت اهلى آر تو گل، اهتمال بعض بر دىنى وملى مسئل لارده بو اويوشما ميزان اعتدال شويته خدمت ايتهر.

خلق طاوشى

اورنبورغ اهالىسندن كوبلار اورنبورغدىن اوچير- پديتلىنى صابر انبغە كورسە تلگان كانديدات برهان شرف حقه راضى تو گل لىك اربىن اداره گه كروب بيان ايتەر. برهان شرفنى كانديدات تعيين ايتكان ولايت

محررى: علام الدين خان اسلامى

Редакторъ Г. Ханъ - Исламов

Оренбургъ